Gemeente Amsterdam

Raadsinformatiebrief

Aan:	De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum	2 april 2024
Portefeuille(s)	Verkeer, Vervoer en Luchtkwaliteit
Portefeuillehouder(s):	Melanie van der Horst
Behandeld door	Verkeer & Openbare Ruimte (Bestuurlijke.Zaken.VOR@amsterdam.nl)
Onderwerp	Rapportage vierde kwartaal 2023 Programma Aanpak Wegtunnels Amsterdam
Bijlagen	Kwartaalrapportage vierde kwartaal 2023 programma Aanpak Wegtunnels Amsterdam

Geachte leden van de gemeenteraad,

Met deze brief informeert het college u over de rapportage over het vierde kwartaal 2023 van het Programma Aanpak Wegtunnels Amsterdam. Binnen dit programma vallen de grote tunnelprojecten. Dit zijn Vernieuwing Verkeerscentrale Amsterdam, Michiel de Ruijtertunnel, IJ-tunnel en Arenatunnel.

De belangrijkste punten uit het vierde kwartaal zijn:

a. Het project Vernieuwing Verkeerscentrale Amsterdam bevindt zich in de uitvoeringsfase waarbij afgelopen kwartaal is toegewerkt naar de voorbereiding voor de start uitvoering van de nieuwe huisvesting en er is verder gewerkt aan het ontwerp van de functionele systemen. Ook voor de werkzaamheden voor het koppelen van de tunnels is doorgewerkt aan de voorbereiding van de contractering (Michiel de Ruijtertunnel) en contractering en start van het bouwteam (Spaarndammertunnel).
b. Voor het project Vernieuwing Verkeerscentrale Amsterdam is in het vierde kwartaal 2023 een probabilistische analyse uitgevoerd, die de mogelijke gevolgen van risico's op de planning zichtbaar maakt. Als gevolg daarvan is de planning gecorrigeerd aan de eerder opgelopen en gemelde vertraging: de mijlpaal "Ingebruikname nieuwe Verkeerscentrale" is aangepast van 31 december 2025 naar 19 juni 2026 (met een verwachtingswaarde van 85%).
c. Een onzekerheid is de aansluiting van de IJ-tunnel en de Arenatunnel op de verkeerscentrale. Dit hangt samen met de uitvoering van de projecten in deze twee tunnels en kan leiden tot een latere ingebruikname van de verkeerscentrale. De consequenties hiervan zijn nog niet geheel duidelijk, maar zouden in het eerste kwartaal 2024 kunnen leiden tot een nieuwe aanpassing van de uitvoeringsplanning.
d. In september en oktober 2023 is tijdens nachtelijke afsluitingen van de Michiel de Ruijtertunnel gewerkt aan de overstap op nieuwe systemen en nieuwe software. Om de werkzaamheden aan de Aanpassingen Michiel de Ruijtertunnel af te ronden is in het eerste kwartaal 2024 nog een tunnelafsluiting van enkele nachten nodig.
e. In het vierde kwartaal 2023 heeft het college van B&W het Vervangingsonderhoud IJ-tunnel toegevoegd aan de scope van de Aanpak Wegtunnels Amsterdam, met de intentie uit te zoeken wat er voor nodig is en vervolgens op een later moment (bij de Voorjaarsnota 2024) te

bepalen of het ook daadwerkelijk uitgevoerd gaat worden.
Het doel van het project is het uitvoeren van vervangingsonderhoud om te zorgen dat de IJ-tunnel blijft voldoen aan de wettelijke en noodzakelijke eisen die gesteld worden op het gebied van beschikbaarheid, betrouwbaarheid en tunnelveiligheid. Er zijn in een aantal zomers vanaf 2012 werkzaamheden uitgevoerd om de IJ-tunnel te laten voldoen aan wet- en regelgeving. Er is toentertijd gekozen voor minimale ingrepen om de kosten zo laag mogelijk te houden en de ingrepen te beperken tot de strikt wettelijke eisen. Dit betekent dat destijds niet alle installaties en civiele delen zijn aangepakt en dat een aantal gedane aanpassingen alweer aan het einde van de verwachte levensduur zijn. Daarnaast is het noodzakelijk dat de IJ-tunnel geschikt wordt gemaakt voor aansluiting op de nieuwe verkeerscentrale (omdat anders de tunnel niet meer veilig bediend kan worden).
In het vierde kwartaal 2023 is gewerkt aan het concretiseren van de uitgangspunten en randvoorwaarden waaraan het project moet voldoen, waaronder de scope, planning en kosten. De raming van deze ingrepen komt voorlopig uit op circa € 155 miljoen, dat moet worden ingepast in het investeringsportfolio Openbare Ruimte en Mobiliteit die voorligt bij de Voorjaarsnota 2024. Vooruitlopend hierop is bij de Begroting 2024 al een budget van € 45 miljoen opgenomen, wetende dat het niet toereikend zou zijn voor uitvoering van de nu bepaalde scope ter uitvoering in 2027/2028.
Na besluitvorming over de Voorjaarsnota 2024 zal worden toegewerkt naar het Uitvoerings- en kredietbesluit, dat in het vierde kwartaal 2024 wordt aangeboden aan de gemeenteraad.

f. In het vierde kwartaal 2023 heeft het college van B&W de Renovatie Arenatunnel toegevoegd aan de scope van de Aanpak Wegtunnels Amsterdam, met de intentie uit te zoeken wat er voor nodig is en vervolgens op een later moment (bij de Voorjaarsnota 2024) te bepalen of het ook daadwerkelijk uitgevoerd gaat worden. Tevens is daarbij een voorbereidingskrediet ter grootte van € 1,0 miljoen beschikbaar gesteld.
In 2022 waren de voorbereidingen van dit project opgeschort vanwege het in portefeuille houden bij de Begroting 2022. Kort daarna (begin 2022) is de Arenatunnel een aantal maanden dicht geweest omdat niet werd voldaan aan de meest basale veiligheidseisen. Door het toevoegen van vluchtdeuren (wat gezien kan worden als een “lapmiddel”, want het achterstallig onderhoud van de tunnel werd hiermee niet aangepakt) voldeed de tunnel weer aan de Tunnelwet en kon deze weer open. De urgentie om de tunnel te renoveren is echter alleen maar groter geworden, omdat bijna alle onderdelen verouderd zijn en reserveonderdelen niet meer te verkrijgen zijn. Verder is het zo dat de tunnel een belangrijk onderdeel is van het wegennet in Zuidoost en daarmee ook een belangrijke rol heeft bij de afwikkeling van het verkeer in Arenapoort.
Nu er bij de Begroting 2024 budget is vastgelegd voor de renovatie wordt komende periode uitgezocht wat er precies moet gebeuren, waarna op een later moment (bij de Voorjaarsnota 2024) wordt bepaald of het ook daadwerkelijk uitgevoerd gaat worden. Uitvoering is vervolgens gepland in 2025/2026.

g. Financiën:
Eind vierde kwartaal 2023 is € 302,4 miljoen aan kredieten beschikbaar voor het programma Aanpak Wegtunnels Amsterdam (inclusief de beschikbare kredieten voor de voorbereiding voor de projecten Vervangingsonderhoud IJ-tunnel en Renovatie Arenatunnel). In totaal is voor een bedrag van € 244,4 miljoen aan verplichtingen aangegaan en is inmiddels € 207,2 miljoen betaald.

Budgettair neutrale kredietwijziging
Het college heeft besloten om middelen vanuit het overkoepelende programma Aanpak Wegtunnels Amsterdam aan te wenden en beschikbaar te stellen voor de volgende projecten:

a. Een overheveling van het programmakrediet naar het project Vernieuwing Verkeerscentrale Amsterdam voor ondersteunende werkzaamheden (die voorheen door de programma-organisatie werden voorzien) voor een bedrag van € 481.155.
b. Een overheveling van het bedrag voor indexering onder het overkoepelende programma naar het project Vernieuwing Verkeerscentrale Amsterdam voor een bedrag van € 13.830. Dit betreft een kleine correctie op een eerdere overheveling.
c. Een overheveling van de risicovoorziening van het programma naar het project Vernieuwing Verkeerscentrale Amsterdam voor de aanpassing van de projectplanning voor een bedrag van € 771.105. Dit houdt verband met eerder gemelde vertragingskosten.
d. Een overheveling van de risicovoorziening van het programma naar het project Aanpassingen Michiel de Ruijtertunnel voor extra verkeersmaatregelen voor een bedrag van € 22.946.

Deze verschuiving van middelen volgt de methodiek die bij de start van het programma Aanpak Wegtunnels Amsterdam is afgesproken waarbij een deel van de risicovoorzieningen ten behoeve van de projecten centraal worden ondergebracht bij het overkoepelende programma. Het betreffende krediet op programmaniveau is beschikbaar gesteld bij de kredietaanvragen voor de projecten Piet Heintunnel en Michiel de Ruijtertunnel op 11 juli 2019 en 27 november 2019 en voor de projecten Vernieuwing Verkeerscentrale en Renovatie Amsterdam Arenatunnel op 17 december 2020 en voor de Vernieuwing Verkeerscentrale op 22 december 2022. Zodra de risicovoorziening op programmaniveau voor de afzonderlijke projecten moet worden aangesproken, wordt deze uitputting voorgelegd aan het college. Deze overheveling heeft verder geen financiële consequenties, omdat het gaat om budgettair neutrale verschuivingen binnen de kredieten die aan het programma zijn toegekend.

Ontwikkelingen na 31 december 2023
1. Aanpassingen Michiel de Ruijtertunnel

Tijdens twee nachtelijke tunnelafsluitingen in januari 2024 is gewerkt aan de aangekondigde werkzaamheden aan de Michiel de Ruijtertunnel. Waarschijnlijk is nog één extra nachtelijke tunnelsluiting nodig voor afronding van de werkzaamheden. Daarna volgen nog de laatste restpunten (waarvoor geen tunnelsluitingen meer nodig zijn) en de administratieve afronding.

2. Aansluiting verschillende tunnels op verkeerscentrale

In het project Vernieuwing Verkeerscentrale is het aansluiten van de Michiel de Ruijtertunnel en Spaarndammertunnel op de nieuwe verkeerscentrale onderdeel van de projectopdracht. Voor de Piet Heintunnel is tijdens de recente renovatie deze aansluiting al gerealiseerd. In 2018, bij de start van het project Vernieuwing Verkeerscentrale, was voorzien dat het groot onderhoud van de IJ-tunnel en de Arenatunnel al eerder dan de verkeerscentrale klaar zou zijn en de aansluiting op de verkeerscentrale daarbij was meegenomen. Echter, doordat pas recent (bij de Begroting 2024) de noodzakelijke werkzaamheden aan deze twee tunnels financieel geregeld is, zullen de werkzaamheden aan deze tunnels pas na ingebruikname van de verkeerscentrale mogelijk zijn. Dit zou betekenen dat de nieuwe verkeerscentrale pas na afronding van het onderhoud aan deze

beide tunnels in gebruik kan worden genomen. Om die reden wordt nu ingezet op aansluiting van de IJ-tunnel en de Arenatunnel met de huidige (verouderde) bedienmiddelen op de in 2026 te openen nieuwe verkeerscentrale. Dit heeft tot gevolg dat later, nadat de werkzaamheden aan de IJ-tunnel en Arenatunnel zijn afgerond, deze tunnels alsnog met nieuwe bedienmiddelen op de verkeerscentrale moeten worden aangesloten. Hierdoor is de planning voor de realisatie van de nieuwe verkeerscentrale onafhankelijk gemaakt van de planning voor het groot onderhoud in de IJ-tunnel en de Arenatunnel. Ontwikkelingen bij deze tunnelprojecten hebben daarmee geen invloed meer op de uitvoering en ingebruikname van de verkeerscentrale. Grote voordeel hiervan is dat bij het openen van de centrale in 2026 de doorontwikkeling, implementatie en het in gebruik nemen van de verkeersmanagementdesk gewaarborgd is. Het in gebruik nemen van deze desk vergroot de integraliteit tussen het gebruik van de wegtunnels, het monitoren van het verkeersnetwerk en een begin maken op het multimodaal sturen.
Gevolgen zijn wel dat het werk aan de verkeerscentrale minimaal € 3 miljoen duurder wordt (onder andere voor extra ontwerpwerk om de aansluiting met de verouderde bedienmiddelen mogelijk te maken) en een beperkte (en acceptabele) vertraging van circa een half jaar kan oplopen. Voor de financiële meerkosten wordt dekking gezocht binnen de risicovoorziening die op programmaniveau is gealloceerd.
Komende tijd wordt dit verder uitgewerkt. In de raadsinformatiebrief over de voortgangsrapportage eerste kwartaal 2024 wordt u hierover verder geïnformeerd.

Het college verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Melanie van der Horst
Wethouder Verkeer, Vervoer en Luchtkwaliteit